

Pääkirjoitus:

Auto, tekniikka ja kuljetus 5/2021 **Vaarallisista kuljetuksista turvallisempia**

Vaarallisten aineiden kuljetukset on syytä ottaa vakavasti. Vaarallisia aineita kulkee Suomen teillä miljoonia tonneja vuodessa. Aineiden kuljetuksissa tulee käyttää erityistä huolellisuutta. Sama pätee myös varastointiin ja säilytykseen. Koko kuljetusketjun tulee olla kunnossa, sillä lepsu asioiden hoitaminen vaarallisissa kuljetuksissa voi johtaa huonossa tapauksessa todella ikäviin lopputuloksiin. Liikenne- ja viestintäministeriö on nyt uudistamassa vaarallisten aineiden kuljetuksia koskevaalakia, mikä on hyvä asia, sillä voimassa oleva laki on ministeriönkin tiedotteen mukaan vanhentunut sekä osin epäselvää sääntelyä. Suurimpia huolenaiheita vaarallisiin kuljetuksiin liittyen ovat olleet niin sanottu pimeä VAK ja tilapäinen säilytys. Pimeästi tehdyissä vaarallisissa kuljetuksissa heikennetään koko kuljetusketjun turvallisuutta. Kun vaarallisia aineita on mukana kuljetuksissa ilman, että siitä on asianmukaisiamerkintöjä ajoneuvossa ja rahtikirjoissa, otetaan tiedostamatta tai tiedostaen valtavia riskejä. Kuljetusketjun muut osapuolet, pelastusviranomaiset ja ehkä jopa kuljettaja ovat tällöin tietämättömiä, mitä autossa on kyydissä.

Tiedostaen tehty pimeä VAK on toki lähtökohtaisesti laitonta, eikä sen estäminen välttämättä ole lakikirjasta kiinni. Uudistuksen tavoitteena on sujuvoittaa sääntelyä poistamalla tulkinvaraisuutta ja täsmentämällä viranomaisten valtuuksia. Tulkinvaraisuuden poistaminen auttaa mahdollisesti vahingossa tai laiskuuttaan tehtävien virheiden kitkemisessä.

Vaarallisten aineiden kuljetuksiin liittyvää lainsäädäntöä ollaan odotetusti uusimassa.

Paperilla hyvä asia on, että uudessa lakiluonnoksessa esitetään konkreettisia muutoksia muun muassa VAK-kuljetusten valvontaan ja lain rikkomista koskeviin seuraamuksiin. Tämä on täysin olennaista pimeän VAK:n kitkemisessä.

Eniten vaarallisissa aineissa kuljetetaan palavia nesteitä ja syövyttäviä aineita. Tämän lisäksi vaarallisten aineiden alle lukeutuu paljon muuta kuljetettavaa, radioaktiivisista aineista räjähteisiin.

Toinen VAK-kuljetuksia koskeva olennainen ongelma on tilapäinen säilytys. Vaarallisten aineiden varastoinnilla on oma lainsäädäntönsä, vaatimuksensa ja oma lupa- ja ilmoitusmenettelynsä. Kuljetusketjussa on silti pysähdyksiä, joissa aineet seisovat eri pituisia aikoja.

Tilapäistä säilytystä saatetaan myös käyttää tarkoituksella varastomaisesti ja näin kiertää vaarallisten aineiden varastointiakoskevaa lainsäädäntöä. Varastoinnin ja tilapäisen säilytyksen rajapinta on ongelma. Ei olekaan ihme, että uudessa lakiluonnoksessa esitetään muutoksia VAK-kuljetuksien säilyttämistä koskevaan sääntelyyn, muun muassa tilapäiseen säilyttämiseen tarkoitettujen alueiden ja VAK-ratapihojen osalta.

Vaarallisten aineiden säilytykseen ja varastointiin liittyy myös taukopaikkojen puute. Kunnollisille VAK-kuljetusten taukopaikat vaativat lisäksi vartiointia ja kunnollista infraa.